

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29ΜΑΪΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΘΕΜΑ Α

Σύμφωνα με τη συγγραφέα η υπογεννητικότητα οφείλεται στην ακρίβεια, την εργασιακή ανασφάλεια, τη δαπανηρή στέγαση, την έλλειψη κρατικής στήριξης και στο δύσκολο συνδυασμό σταδιοδρομίας και οικογένειας. Σύμφωνα με δημοσιογράφους, η κρίση των σχέσεων απορρέει απ' την αβεβαιότητα των νέων ενηλίκων εξαιτίας της αστάθειας σε κάθε τομέα. Η επίδραση, επίσης, των έξυπνων οθονών με τα εξιδανικευμένα πρότυπα, που προβάλλονται, αυξάνει τη μοναξιά και την απομόνωση, οδηγώντας σε χάσμα άνδρες και γυναίκες.

Λέξεις 74

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. β
2. β
3. α
4. α
5. α

B2.

α. Η τρίτη παράγραφος του κειμένου 1 αναπτύσσεται με αίτιο-αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, η αρθρογράφος υποστηρίζει ότι οι σύγχρονοι νέοι επικοινωνούν σχεδόν αποκλειστικά με smartphones, αξιοποιώντας τα κοινωνικά δίκτυα τα οποία προβάλλουν έναν εξιδανικευμένο τρόπο ζωής που προτάσσει την εικόνα και την επιτυχία. «καταγράφει...επιτυχίας» Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τόσο την αποξένωση

και την ψυχολογική επιβάρυνση των νέων «που αυξάνουν...δυσφορίας» όσο και την αυξανόμενη διαφοροποίηση απόψεων και αξιών μεταξύ νεαρών ανδρών και γυναικών ιδιαίτερα στις ομάδες που δεν έχουν λάβει ανώτατη εκπαίδευση.« αλλά και...πανεπιστημιακή εκπαίδευση» Έτσι, γίνεται έκδηλη η πρόθεση της συντάκτριας να πείσει και να τεκμηριώσει τη θέση της , δίνοντας έμφαση στη βαρύτητα του φαινομένου και αποδεικνύοντας η στον αναγνώστη με τρόπο σαφή και πειστικό ότι η μοναξιά των νέων δεν είναι τυχαία αλλά αποτελεί άμεση συνέπεια των ψηφιακών τους συνθηκών γεγονός που παράλληλα τον προβληματίζει.

B2.

β.

Γιατί: δηλώνει αιτιολόγηση.

Με τη χρήση της διαρθρωτικής λέξης «γιατί» ο συγγραφέας αιτιολογεί το περιεχόμενο της προηγούμενης πρότασης ότι υπάρχουν νέοι οι οποίοι έχουν πιο συντηρητικές ιδέες και δεν αγαπούν τις καινοτομίες.

Λοιπόν: δηλώνει συμπέρασμα .

Με τη χρήση της διαρθρωτικής λέξης «λοιπόν» ο συγγραφέας καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν δύο στρατόπεδα ανάμεσα στους ανθρώπους τα οποία εύχεται να διαχωρίζονται ανάλογα με την ηλικία τους.

B3.

Το ασύνδετο σχήμα: Στην αρχή παρατίθενται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νέων σχετικά με το ασυμβίβαστο πνεύμα τους. δίνει γοργό ρυθμό και πυκνό νόημα ,σαφήνεια και ακρίβεια στο κείμενο ,παράλληλα προσθέτει ζωντάνια στο ύφος, κάνοντάς το πιο άμεσο και παραστατικό και δείχνει τη συναισθηματική ένταση του συγγραφέα .

Το πρώτο πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο: προσδίδει αίσθημα συλλογικότητας και ομαδικότητας στο κείμενο, ενώ παράλληλα δημιουργεί ένα κλίμα οικειότητας και

αμεσότητας. Ο συγγραφέας εντάσσει τον εαυτό του στο σύνολο των ατόμων που θεωρούν ότι υπάρχουν νέοι που εμφανίζουν χαρακτηριστικά των ηλικιωμένων και ηλικιωμένοι που μοιάζουν με νέους στην σκέψη. Έτσι ευαισθητοποιεί τον αναγνώστη καλώντας τον σε μία κοινή οπτική του θέματος.

Η συνυποδήλωση/μεταφορά : Ο συγγραφέας έχει στόχο να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη απέναντι στο γεγονός ότι η κοινωνία δεν πρέπει να εδράζεται μόνο στη « ορμητική πρόοδος». Επίσης κάνει πιο ζωντανό, παραστατικό το ύφος του κειμένου καθώς και εύληπτο και επικοινωνιακά αποτελεσματικό το μήνυμά του, διεγείροντας συναισθηματικά τον δέκτη

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Το ποιητικό υποκείμενο, απευθύνεται στον αναγνώστη και τον ενθαρρύνει να διάγει βίο ευτυχισμένο. Πιο συγκεκριμένα, τον προτρέπει να εξοβελίσει τη στενοχώρια και με αγωνιστικότητα ν' απολαύσει τις χαρές της ζωής. Με τον εναρκτήριο μονολεκτικό στίχο «Αρκεί» που δίνεται βεβαιωτικά με την οριστική έγκλιση αποδέχεται τις αντιξοότητες της ζωής και αναζητά τον τρόπο διαχείρισης αρνητικών συναισθημάτων. Συνακόλουθα, με τη χρήση του β' ενικού ρηματικού προσώπου και της προστακτικής έγκλισης («χτύπα», «πέταξε») απευθύνεται άμεσα στον αναγνώστη, δημιουργώντας έναν υποθετικό διάλογο μαζί του και με τη μεταφορά «πέταξε το μαράζι» τον ενθαρρύνει ν' απομακρύνει τους καημούς. Συγκεκριμένα, τον προτρέπει ν' αγωνιστεί για τη χαρά και την ευτυχία του («πρέπει να πολεμήσεις να χαρείς») και να αγνοήσει την ενδεχόμενη κακόβουλη συμπεριφορά από τον περίγυρο του («κι όχι να πίνεις .. δίνει»), αξιώνοντας συμπεριφορές τρυφερότητας και σεβασμού («σου πρέπει μέλι»). Η προτροπή μάλιστα αποκτά αγωνιστικό χαρακτήρα, με την επανάληψη του ρήματος δεοντολογικού χαρακτήρα («πρέπει») και τη συνακόλουθη προτρεπτική υποτακτική («να χαρείς»). Συνεχίζοντας τον μεταφορικό λόγο, τον καλεί ν' απαλλαγεί από ψυχικές αδυναμίες και ανασφάλειες («να γυμνωθείς») και ν' αποκτήσει

αυτοεκτίμηση, επιλέγοντας όσα πολύτιμα του αξίζουν («να στολιστείς με αχάτη»). Έτσι, θα απολαύσει τις χαρές της ζωής («να νιώσεις όλες τις ηδονές», «να ανασάνεις μπροστά στον ήλιο»). Η προτροπή ολοκληρώνεται με την ενθάρρυνση για έναρξη μιας νέας πορείας («έβγα στο δρόμο»), με θάρρος, αποφασιστικότητα και σιγουριά («μην φοβηθείς το πάτημά σου»).

Προσωπικά, θα ανταποκρινόμουν θετικά στο κάλεσμα του ποιητικού υποκειμένου. Οι δυσκολίες στην καθημερινότητα πρέπει ν' αντιμετωπιστούν με αισιόδοξη θεώρηση της ζωής. Η αγωνιστικότητα και η αναζήτηση της ευτυχίας οδηγούν σε ψυχική και πνευματική ανάταση. Αυτά αποτελούν και για εμένα απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συνέχιση μιας αυτόβουλης πορείας λυτρωμένης από αδυναμίες και ανασφάλειες.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

α.

ΛΟΓΟΙ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

1. Οι φρενήρεις ρυθμοί ζωής, οι πολλαπλές υποχρεώσεις, η εντατικοποίηση της εργασίας όχι μόνο μειώνουν δραματικά τον ελεύθερο χρόνο των ανθρώπων αλλά του προκαλούν τεράστια σωματική κόπωση και ψυχική εξάντληση, με αποτέλεσμα να μην έχει διάθεση να διαμορφώσει εγκάρδιες σχέσεις με τους συνανθρώπους του, καθώς προτιμά το λιγοστό του χρόνο να τον αφιερώσει στον εαυτό του για να αποφορτιστεί και να ξεκουραστεί.
2. Κρίση αξιακού συστήματος-έξαρση των απαξιών του ατομικισμού. Οι αγνές και εγκάρδιες σχέσεις θυσιάζονται στο βωμό του ωφελιμισμού, της χρησιμοθηρίας και της ιδιοτέλειας. Ο ανταγωνισμός μεταφέρεται στις διαπροσωπικές σχέσεις. Η κοινωνία της αφθονίας και του πλουτισμού με κάθε τρόπο, θεμιτό και αθέμιτο, διαβρώνει τις διαπροσωπικές σχέσεις με απότοκο πολλοί άνθρωποι να είναι ουσιαστικά μόνοι.

3. Η έντονη αστικοποίηση επέφερε μεγάλα πλήγματα στις ανθρώπινες σχέσεις. Η σύγχρονη πόλη είναι ένα πολυποίκιλο μωσαϊκό από άτομα δίχως κοινά βιώματα, σημεία επαφής, προσλαμβάνουσες και κώδικα επικοινωνίας. Κινούμαστε άγνωστοι μεταξύ αγνώστων, φοβούμενοι να προσεγγίσουμε το συνάνθρωπο. Η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται και από τα διαρκώς αυξανόμενα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας που προκαλούν φόβο, ανησυχία, καχυποψία και ωθούν τον σύγχρονο άνθρωπο να περιχαράκωνεται μόνο στο οικείο του περιβάλλον.
4. Ριζική αλλαγή προτύπων και αντιλήψεων στη σύγχρονη εποχή – Μεταβολή του τρόπου αλληλεπίδρασης των νέων στη σύγχρονη εποχή. Η προβολή προτύπων αψεγάδιαστης ομορφιάς και εξιδανικευμένης εμφάνισης προκαλεί μη ρεαλιστικές προσδοκίες και συχνά δυσφορία ή και φόβο, ανασφάλεια, συναισθήματα που αναχαιτίζουν κάθε προσπάθεια προσέγγισης μεταξύ των φύλων. Έτσι, πολλοί άνθρωποι νιώθουν ασφαλείς, καλυπτόμενοι πίσω από μία οθόνη, περιχαράκωμένοι στον προσωπικό τους χώρο, συμβιβασμένοι με τους ψευδεπίγραφους διαδικτυακούς «φίλους» τους.

β.

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΝΕΩΝ-ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

1. **Κοινές δραστηριότητες**
 - Συμμετοχή σε πολιτιστικά δρώμενα (θεατρικές ομάδες, χορευτικοί όμιλοι, φυσιολατρικές εκδρομές, αθλητικές δράσεις).
 - Συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις (ανακύκλωση, αναδάσωση, φροντίδα κήπων, μέριμνα για αδέσποτα ζώα).
2. **Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών**
 - Καταγραφή από τη νέα γενιά μαρτυριών ατόμων τρίτης ηλικίας για ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα (π.χ. ομάδες προφορικής ιστορίας).

- Μετάδοση εμπειριών και παραδόσεων από τους ηλικιωμένους προς τη νέα γενιά (π.χ. καταγραφή συνταγών μαγειρικής, παρουσίαση κειμηλίων) στο πλαίσιο συνεργασίας σχολείων με ΚΑΠΗ και γηροκομεία.
- Οι νέοι μπορούν να βοηθήσουν τους ηλικιωμένους στην εξοικείωση με την τεχνολογία και τη χρήση του διαδικτύου, μέσα από διαγενεακά προγράμματα σε σχολεία και δήμους.

3. Συνεργασία μέσα στην οικογένεια

- Περισσότερος χρόνος για τους παππούδες και τις γιαγιάδες.
- Κοινές οικογενειακές δράσεις (π.χ. εκδρομές, οικογενειακά τραπέζια), διατήρηση γόνιμων στοιχείων παράδοσης (π.χ. γιορτές, επέτειοι, πανηγύρια).

Επιμέλεια: Καρασταμάτη Ειρήνη

Κουτσουράδη Δέσποινα

Κυριακοπούλου Ευφημία

Μανωλάκη Αγγελική

Πατέρα Αγγελική

Τρανουδάκη Βασιλική

Τσιάκαλου Μαρία

Φλέγκας Κωνσταντίνος